

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Byšice, okres Mělník

Adresa: Komenského 200, 277 32 Byšice

Identifikátor školy: 600 047 610

Termín konání inspekce: 14., 15. a 16. září 2004

Čj.:	c5-2027/04-5222
Signatura:	oc3cy101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Byšice, okres Mělník, byla zřízena dnem 1. ledna 2003 usnesením Zastupitelstva Obce Byšice ze dne 30. září 2002 jako příspěvková organizace. Škola sdružuje základní školu s kapacitou 354 žáků a školní družinu s kapacitou 50 žáků.

Spádovou oblast školy tvoří obce: Byšice, Liblice, Hostín, Čečelice, Mělnické Vtelné, Vysoká Libeň, Radouň. Školu však navštěvují i žáci z dalších obcí, např. Konětop, Neratovic, Vavříneče, Zahájí, Chorušic, Košátek, Mělníka.

Výuka probíhá v budově základní školy, na odloučeném pracovišti v budově mateřské školy je umístěna školní družina.

K 30. září 2003 škola vykazovala 254 žáků, v době inspekce školu navštěvovalo 243 žáků.

Škola vyučuje dle vzdělávacího programu *Základní škola* schváleného MŠMT ČR 30. 4. 1996 pod čj. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996, včetně *Úprav a doplňků* schválených MŠMT ČR 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

Personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, ke dni inspekce.

Materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole v předmětech český jazyk, dějepis, přírodopis, fyzika a občanská výchova na 2. stupni, německý a anglický jazyk na obou stupních školy a prvouka a přírodověda na 1. stupni vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, ke dni inspekce.

Průběhu a výsledků vzdělávání v základní škole v předmětech český jazyk, dějepis, přírodopis, fyzika a občanská výchova na 2. stupni, německý a anglický jazyk na obou stupních školy, prvouka a přírodověda na 1. stupni vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, ke dni inspekce.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

V době inspekce byla výuka ve škole zajišťována 18 pedagogickými pracovníky. Skladba úvazků vyučujících ke dni inspekce částečně odpovídala jejich odborné a pedagogické způsobilosti, některé předměty na 2. stupni však byly vyučovány učitelkami bez příslušné specializace (tělesná výchova), nebo vyučujícími s pedagogickou způsobilostí pro výuku na 1. stupni (informatika, zeměpis). Část týdenní výuky (64,68%) byla zabezpečena vyučujícími se středoškolským vzděláním, které nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené příslušnou vyhláškou.

Český jazyk v šesté až deváté třídě vyučovaly tři vyučující. Dvě jsou odborně a pedagogicky způsobilé, jedna je aprobována pro výuku na 1. stupni. Délka jejich pedagogické praxe je šest, 35 a 46 let.

Dějepis byl vyučován odborně a pedagogicky způsobilou vyučující s dlouhou pedagogickou praxí, občanská výchova učitelkou se způsobilostí pro výuku na 1. stupni.

Výuku bloku předmětů prvouka, přírodověda, přírodopis a fyzika zajišťovalo celkem devět učitelek – tři vyučující prvouku, dvě přírodovědu, tři přírodopis a jedna fyziku. Dvě z pěti

učitelek na 1. a dvě ze čtyř na 2. stupni dosaženým vzděláním splňují podmínku odborné a pedagogické způsobilosti k výuce jmenovaných předmětů, pět vyučujících je však pouze středoškolsky vzdělaných, a tudíž bez požadované kvalifikace. Až na dvě výjimky se ale jedná o dostatečně zkušené vyučující s víceletou pedagogickou praxí od šesti do deseti let.

Výuku anglického a německého jazyka na 1. a 2. stupni zajišťovalo celkem šest učitelek, z nichž dvě splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, dvě pouze podmínky pedagogické způsobilosti a dvě získaly pouze středoškolské vzdělání. Jedna učitelka cizích jazyků je začínající, učí prvním rokem, má určenu zkušenou uvádějící učitelku německého jazyka. Ostatní mají délku praxe v rozmezí 10 až 38 let.

Ředitelka školy i její statutární zástupce splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro daný typ školy. Výchovný poradce absolvoval předepsané kvalifikační studium.

Organizace činnosti a provozu školy je jednoduchá a funkční. Vzájemné vztahy, pravomoci a odpovědnost jednotlivých zaměstnanců stanoví jasně a přehledně *Organizační řád základní školy s právní subjektivitou*, jehož součástí je i *organizační schéma školy*. Další úkoly vyplývající z funkcí zaměstnanců jsou stanoveny v příslušných pracovních náplních, např. *Povinnosti učitelů, Povinnosti třídního učitele* apod., dále doplněných písemně zpracovanými pokyny ředitelky školy, např. *Pokyny ředitelky školy ke konání školních výletů*. Činnost školy vychází z *Koncepce rozvoje ZŠ Byšice* zpracované a průběžně doplňované ředitelkou školy. V průběhu roku jsou vypracovávány měsíční plány, které záměry vedení školy konkretizují a upřesňují. Další vnitřní dokumenty *Vnitřní řád základní školy, Vnitřní řád školy* a řády odborných učeben upravují provoz a výchovně-vzdělávací proces školy. Obsahují základní pokyny směřující k plynulému chodu celého zřízení. Daný systém organizace umožňuje účinné řízení školy.

Hlavním poradním orgánem ředitelky je užší vedení školy. Ta se pravidelně schází s učitelkou pověřenou vedením školní družiny, se zástupkyní, sekretářkou školy a školníkem je v běžném denním styku a organizační záležitosti s nimi řeší průběžně. Metodické orgány ustanoveny nejsou, řešení problémů a předávání aktuálních informací je realizováno ústní formou, což umožňuje každodenní kontakt vyučujících ve sborovně školy, vyučující však spolupracují spíše nahodile a nesystematicky. Vedení školy dále podle potřeb svolává provozní porady k zajištění konkrétních akcí pořádaných školou. Informace trvalejšího rázu jsou předávány standardním způsobem (informační nástěnky ve sborovně, v kanceláři a na chodbách školy). Pedagogická rada se schází jedenkrát za čtvrt roku na pravidelných hodnotících poradách. Z jednání jsou vedeny přehledné a konkrétní zápisy.

Začínající učitelé, nekvalifikovaní vyučující a vyučující bez odborné specializace jsou vedeni ke spolupráci s učiteli s příslušnou či příbuznou odborností, pomoc je jim poskytována i vedením školy, které na ně více zaměřuje svoji kontrolní a hospitační činnost. Vyučující jsou vedeni i ke vzájemným hospitačním. Vedením nepedagogických pracovníků jsou pověřeni konkrétní zaměstnanci (školník, zástupkyně ředitelky školy), kteří jsou odpovědní přímo ředitelce školy.

Pro kontrolní a hospitační činnost má ředitelka školy zpracován *Plán kontrolní činnosti ŘŠ*. Ten stanovuje konkrétní oblasti kontroly, např. *hospitace, třídní knihy, úklid a údržba vnějších prostor, kontrola čerpání rozpočtu* apod. Kontrolní činnost však není dostatečně účinná, neboť v průběhu inspekce bylo zjištěno neprůkazné vedení osobní dokumentace žáků a opakované neplnění učebních osnov zvoleného vzdělávacího programu. Hospitační činností je pověřena i zástupkyně ředitelky školy. Hospitační záznamy obě zpracovávají v průběhu návštěv hodin a tyto záznamy se pak stávají podkladem pro zhodnocení práce jednotlivých vyučujících a pro případná metodická doporučení. Pohospitační pohovory prováděné v průběhu inspekce vedením školy postihovaly průběh hodin a metodická doporučení byla

v souladu se vzdělávací koncepcí školy. Nebyly však stanoveny konkrétní termíny pro odstranění zjištěných nedostatků. V rámci kontrolní činnosti vedení školy zadává kontrolní ředitelské testy, sleduje i úspěšnost žáků v přijímacím řízení.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků v minulém školním roce bylo založeno na dobrovolnosti a zájmu jednotlivých pracovníků, jeho prioritou bylo vzdělávání v oblasti počítačové gramotnosti; v minulém školním roce se jej zúčastnilo celkem osm vyučujících. Další vzdělávání probíhalo také v oblasti jednotlivých odborností vyučujících a v oblasti práce s dětmi s poruchami učení. Dvě vyučující dokončily studium na pedagogických fakultách. Písemně zpracovaný plán dalšího personálního rozvoje a vzdělávání pedagogických pracovníků v době inspekce zpracován nebyl, i když vedení školy si je problémů v personální oblasti vědomo a v minulých letech se je snažilo řešit zejména oslovováním absolventů pedagogických fakult, podáváním inzerátů a spoluprací s Úřadem práce v Mělníku.

Pro hodnocení práce zaměstnanců ředitelka školy vychází ze zásad, podle nichž jsou stanovovány nenárokové složky platu (osobní hodnocení zaměstnance, odměny) a které kromě jiného zahrnují i plnění dalších úkolů nad rámec přímé vyučovací povinnosti.

Personální podmínky umožňují realizovat zvolený vzdělávací program pouze částečně a byly hodnoceny jako vyhovující.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuka probíhá ve dvoupodlažní budově ZŠ z roku 1905, kde se nachází 18 učeben; sedm z nich plní funkci odborné pracovny – mj. pro výuku fyziky a chemie, informatiky, tělesné výchovy či hudební výchovy. Ve všech třídách nižšího stupně, kde nechybí ani relaxační koberec, a ve dvou učebnách 2. stupně proběhla v předešlých čtyřech letech postupná výměna žakovského nábytku, v jedné učebně využila ředitelka finančně méně náročnou renovaci stávajícího nábytku, ostatní pracovny jsou vybaveny zastaralým a značně opotřebovaným nábytkem. Část pomůckového inventáře je uložena v šesti samostatných kabinetech - např. fyziky, přírodopisu, dějepisu a zeměpisu nebo 1. stupně. Další pomůcky jsou uloženy v knihovně, ředitelně a sborovně. Chybějící kabinety jazyků a některých dalších předmětů znamenají nutnost uložení pomůcek ve skříních kmenových učeben. Učitelská a žakovská knihovna jsou umístěny v jedné místnosti.

Prioritou vedení školy je zajištění kompletní sady učebnic k výuce povinných předmětů pro všechny žáky jednotlivých ročníků. Na obou stupních jsou využívána minimálně dvě nakladatelství. Učitelky mají k dispozici i některé další tituly, ze kterých mohou čerpat doplňující informace. Naprostá většina tradičních pomůcek (nástěnné, trojrozměrné aj.) oproti tomu pochází převážně z dřívější doby, jejich průběžné aktualizování a doplňování se děje jen sporadicky, což mj. dokládají i zápisy v inventárních seznamech. Přestože výuka probíhala již třetí týden nového školního roku, většina pomůcek (včetně didaktické techniky) byla dosud uložena ve zmiňovaných kabinetech či skříních a některé učebny (např. při výuce dějepisu, fyziky či přírodopisu) působily stroze a nepodnětně.

Sestava audiovizuální techniky je kvantitativně standardní, i zde však byl výukový inventář za poslední dva školní roky doplněn pouze o dva přístroje. V počítačové učebně je soustředěno 11 počítačů dodaných škole v rámci programu INDOŠ. Informační technikou s příslušenstvím je vybaven i školní management včetně sekretariátu. Počítač s tiskárnou však chybí např. ve sborovně. Především na zpestření výuky jazyků (českého i cizích), ale i např. dějepisu, přírodopisu či přírodovědy je orientován instalovaný výukový software. Ke stejnému účelu je vyučujícím k dispozici školní videotéka s cca 80 videopořady.

Základ inventáře speciálních učebních pomůcek pro práci s žáky se specifickými poruchami učení tvoří ucelené řady cvičení, pracovních sešitů a čítanek. K dispozici jsou dále např. bzučáky či nástěnná tabule s měkkými a tvrdými písmeny.

Kontrolní činnost vedení školy zaměřená na kvalitu a účelnost materiální podpory vzdělávacího procesu vyučujícími byla zúžena pouze na hospitační činnost. Další průběžná zjištění nebyla prováděna. Přijímaná opatření ke zlepšení materiálního zázemí jsou koncepční jen částečně (učebnice, školní nábytek). Vztahy se zřizovatelem školy označila ředitelka za napjaté. Tyto se pak promítají i do plánování v oblasti materiálních podmínek. Škola se proto snažila získat finanční prostředky i od sponzorů.

Tělocvična školy je smluvně pronajímána (denně od 16 hodin) ASPV Vitana Byšice. Jelikož cvičícími jsou především žáci, je pronájem bezúplatný.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání umožňují realizovat zvolený vzdělávací program pouze v omezené míře a byly hodnoceny jako dobré

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Škola deklaruje výuku podle výše uvedeného vzdělávacího programu *Základní škola*. K 30. září 2003 škola vykázala 34 integrovaných žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří měli vypracovány individuální vzdělávací programy. Předepsaný učební plán pro školní rok 2003/2004 a 2004/2005, ke dni inspekce, byl ve všech ročnících dodržen. Upravený a ředitelkou schválený učební plán s platností od 1. 9. 2004 je v souladu s učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu a rovněž respektuje *Pokyn MŠMT k rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o 1 vyučovací hodinu od školního roku 2004/2005*. Přidanou hodinu k celkové týdenní dotaci v 7. ročníku využila ředitelka školy, podobně jako u disponibilních hodin v 8. a 9. ročníku, k zařazení dalšího volitelného předmětu.

Obsah předmětů český jazyk (6.–9. ročník), přírodopis, fyzika, občanská výchova, německý a anglický jazyk, prvouka a přírodověda byl v uplynulém školním roce v souladu s platnými učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Výuka dějepisu neodpovídala platným učebním osnovám, neboť v rozporu s těmito osnovami nebyla v průběhu čtyřletého cyklu (6. – 9. ročník) odučena část tematického celku *Československo a svět ve 2. polovině 20. století*.

Zápisy v třídních knihách ve sledovaných předmětech v loňském i letošním školním roce většinou průkazně zachycovaly průběh výchovy a vzdělávání, nedostatky byly zjištěny ve vedení katalogových listů žáků a při oznamování výchovných opatření zákonným zástupcům žáků.

Kontrola naplňování učebních osnov probíhala zejména v rámci hospitační činnosti, při kontrole třídních knih a tematických plánů. Tento způsob kontroly nebyl plně účinný.

Organizaci výchovně-vzdělávací činnosti upravuje především *Vnitřní řád základní školy* účinný od 1. září 2003, který byl vydán ředitelkou školy po projednání a schválení pedagogickou radou 25. srpna 2003. Tento dokument obsahuje všechna ustanovení daná příslušným právním předpisem. Ředitelka školy také v souladu s ustanovením platné právní normy schválila řady odborných učeben.

Výuka v základní škole reflektuje specifika daná dopravní obslužností. První vyučovací hodina začíná v 7:55 hodin, vyučovací jednotky trvají 45 minut (kromě šesté, která trvá pouze 40 minut). Část žáků 9. ročníku začíná výuku jedenkrát týdně od 7:00 hodin, neboť třída je dělena na skupiny. Počet hodin v jednom sledu tak činí sedm hodin. Přestávka po druhé

vyučovací hodině trvá 15 minut, po třetí, páté a sedmé trvá 5 minut. Ostatní přestávky jsou desetiminutové. Rozvrh hodin nerespektuje zásady psychohygieny výuky a je v rozporu s ustanoveními platné právní normy. Žádost o výjimku MŠMT ČR podána nebyla.

Výchovným poradenstvím je od roku 1997 pověřena zástupkyně ředitelky. V roce 1974 získala odbornou způsobilost absolvováním specializačního studia pro výchovné poradce a poté tuto funkci v 70. a 80. letech vykonávala, přičemž zároveň působila jako okresní metodik. Ředitelkou školy jí byla předepsaným způsobem upravena míra vyučovací povinnosti. Každoročně v přípravném týdnu přebírá a podepisuje rámcovou náplň práce, kterou následně konkretizuje v ročním plánu výchovného poradenství. Pro styk s veřejností má vyčleněny pravidelné úřední hodiny (tento údaj však *Vnitřní řády školy* postrádají), další schůzky lze dohodnout telefonicky. K informování rodičů žáků školy využívá také třídních schůzek.

Výchovná poradkyně zajišťuje vyšetření žáků, jejichž psychický či sociální vývoj nebo požadavky na vzdělávací postupy vyžadují zvláštní pozornost, v pedagogicko-psychologické poradně. Spolupracuje s ostatními orgány a institucemi, které participují na výchově žáků. Je koordinátorem při řešení problémů mezi školou a rodinou. Nedostatkem takovýchto jednání se zákonnými zástupci žáků je absence písemného zápisu z průběhu schůzky včetně jeho následného podepsání všemi zúčastněnými. Dále organizačně zajišťuje podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení. Spolupracuje s učitelkou, která v tomto školním roce v ZŠ formou ambulantních dyslektických nácviků provádí 2x týdně reedukaci těchto poruch u žáků 1. stupně s platným odborným posudkem a záznamem k integraci. Koordinuje vypracovávání individuálních vzdělávacích programů, kontroluje je a seznamuje s nimi rodiče žáků. Ve třídách 2. stupně zaměřuje činnost zejména na profesní přípravu vycházejících žáků. Úzce spolupracuje s IPS Mělník, účastní se zde informačních schůzek pro výchovné poradce, organizuje pro žáky 8. a 9. ročníku exkurze do tohoto střediska. Vycházejícím žákům distribuuje veškerý došlý náborový materiál, zprostředkovává besedy se zástupci středních škol v regionu. Zajišťuje veškerou agendu spojenou s podáváním přihlášek ke studiu. V potřebném rozsahu vede poradenskou dokumentaci. Společně se školním metodikem prevence a ve spolupráci s ostatními vyučujícími, sociální kurátorkou, policií a rodiči přijímá opatření k ochraně před výskytem a šířením nežádoucích jevů (drogy, šikana, záškoláctví, kriminalita apod.) – mj. pořádáním besed s lékařem, psychologem, policistou či poradenskými rozhovory s žáky a rodiči.

Výchovné poradenství je integrováno do výchovně-vzdělávacího procesu školy, ale zásady práce s dětmi s poruchami učení nebyly v reálné výuce většinou uplatňovány.

Komunikace školy se zákonnými zástupci žáků je zajišťována standardními formami: zápisy v žákovských knížkách, třídní schůzky, možnost návštěv školy a osobního jednání s vyučujícími, telefonický kontakt. Pravidelné konzultační hodiny vyučující určeny nemají. O dalších aktivitách školy je veřejnost informována pomocí školního časopisu, který žáci zpracovávají v rámci výuky informatiky a českého jazyka, webových stránek, ve škole je vedena i kronika, na některých aktivitách školy, zejména školní družiny, se rodiče významně podílejí, pomáhají škole i pomocí sponzorských darů a při sběrových akcích. Škola také spolupracuje s mateřskou školou, pro niž žáci školy pořádají loutková představení, a při přechodu dětí na 2. stupeň ZŠ také se spádovými základními školami.

V loňském školním roce škola organizovala např. *Vánoční jarmark*, *Velikonoce s rodiči*, besídku žáků první třídy pro rodiče, podzimní a jarní soutěž ve sběru papíru, žáci osmé třídy se podíleli na malování autobusové zastávky. V loňském školním roce byli žáci zapojeni do kroužků: hra na kytaru, zobcovou flétnu a klavír, loutkový, malířský, aerobik, pohybové hry a doučování žáků. V tomto školním roce začnou probíhat kroužky až od října.

Klima školy bylo negativně ovlivněno problémy v oblastech personálního a materiálního zabezpečení výuky.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce v 6. - 9. ročníku základní školy.

V průběhu inspekce bylo navštíveno pět hodin tohoto předmětu u třech vyučujících, z toho dvě hodiny literatury, dvě hodiny jazyka a jedna hodina cvičení z českého jazyka. Pro výuku byly částečně zpracovány tematické plány, které měly charakter časového harmonogramu. Navštívené hodiny měly učitelky připraveny, probíraná témata navazovala na předchozí. Při sledované výuce byly v jedné hodině zjištěny drobné nedostatky ve věcné správnosti učiva.

Výuka probíhala v kmenových učebnách, které postrádaly jakoukoliv k výuce předmětu motivující názornou nástěnnou výzdobu. K materiální podpoře výuky byly pouze ve dvou hodinách využity nakopírované materiály, v jedné hodině jako motivační ukázka sloužil tzv. „*kulturník*“, v jiné ukázka knihy a práce spolužáků z předchozího školního roku, jinak žáci pracovali pouze se sešitem a učebnicí, názornost zajišťoval zápis na tabuli. Absolutně chyběla práce s příručkami, odbornou literaturou, nástěnnými přehledy učiva apod. V žádné hodině nebyla použita didaktická ani výpočetní technika.

Ve všech sledovaných hodinách vyučující preferovaly frontální metody výuky, s dominantním postavením vyučujícího doplňované řízeným rozhovorem a individuální prací žáků. V části jedné hodiny žáci pracovali ve skupině, zde ale chyběla pečlivější příprava práce skupin (počet žáků ve skupině, organizace práce skupin, zhodnocení práce). Při přednesu básně byly pominuty všechny zásady práce s literárním dílem a s mluveným slovem: od uvolnění mluvidel, po práci s textem, hlasem, včetně vytvoření odpovídajícího klimatu ve třídě. V žádné hodině nebyla cíleně zařazena relaxace, většinou chyběly i změny činností. V jedné hodině žáci pracovali s chybou. Ve dvou hodinách příliš převažovaly pokyny k organizaci výuky nad vlastním učením. Individuální přístup k žákům s poruchami učení či k žákům nadanějším nebyl zaznamenán v žádné hodině. Naopak v průběhu volitelného předmětu bylo frontálně se všemi žáky jedné třídy probíráno rozšiřující učivo. Závěrečnému shrnutí učiva nebyl ve většině hodin vymezen dostatečný časový prostor. Úvodní motivace byla zaznamenána pouze v jedné hodině, v dalších se vyučující spokojily pouze se sdělením tématu a náplně hodiny. Ve dvou hodinách motivovaly žáky ukázkami prací vrstevníků a četbou ukázky z knihy.

Žáci s vyučujícími většinou spolupracovali, ve dvou třídách byly řešeny kázeňské problémy.

Snaha o cílené rozvíjení komunikativních dovedností žáků byla zaznamenána pouze u jedné vyučující. Většinou jim ale nebyly vytvářeny příležitosti k diskusi, argumentaci, prezentování vlastních názorů či týmové spolupráci.

V průběhu sledovaných hodin k hodnocení sloužila zejména pochvala, ve dvou hodinách byla vhodně využita klasifikace známkou. Při práci se školními sešity žáků byl kladen velký důraz na úpravu, záznam o kontrole vyučujícím však zjištěn nebyl. Ocenění pokroku ani sebehodnocení vyučující nevyužily.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce v 6. – 9. ročníku byly hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v anglickém a německém jazyce

V průběhu inspekce bylo sledováno celkem devět vyučovacích hodin cizího jazyka na obou stupních školy, z toho čtyři hodiny anglického a pět německého. Bezprostřední příprava učitelek na vyučování byla dobrá, přesto zde byly zaznamenány rezervy v promýšlení a provázání jednotlivých činností, v zaměření se na motivační prvky, v zařazení relaxačních

chvílek a při volbě vyučovacích metod. Probírané učivo vždy navazovalo na předcházející učební látku, s cílem vyučovací hodiny nebo jejím průběhem byli žáci seznámeni v pěti případech, v ostatních začínala hodina přímo výukou.

Hospitované hodiny vedlo šest učitelek. Chybějící odborná a pedagogická způsobilost nebo pedagogická nezkušenost se projevila v kvalitě některých sledovaných hodin, zejména při časovém rozvržení vyučovací hodiny a při zvládnutí kázeňských problémů. Učivo ve všech hodinách bylo prezentováno správně po stránce věcné i odborné.

Výzdoba učeben vzhledem k výuce cizího jazyka byla nepodnětná. K zefektivnění výuky byl ve třech hospitovaných hodinách využit magnetofon pro poslech souvislého mluveného cizojazyčného projevu, ve dvou hodinách záznamy probírané slovní zásoby na tabuli. Dále byly především využívány učebnice a pracovní sešity, karty se slovy a obrázky, pexeso. Ve dvou hodinách žáci pracovali se slovníky.

Všechny hospitované hodiny měly klasickou stavbu s převahou frontální práce, pouze v jedné hodině se objevila skupinová práce. Písemná samostatná práce žáků byla zvolena při procvičování slovní zásoby, kterou si v jedné hodině mohli bystřejší žáci hravou formou dále procvičit. Individuální přístup k žákům a kvalitativně diferencované úkoly byly zařazeny jen sporadicky. V malé míře byla uplatněna zásada názornosti. Procvičování a upevňování znalostí probrané látky v předcházejícím školním roce byl věnován dostatek času, učitelky vhodně uplatnily zásadu postupnosti. V oblasti dodržování psychohygienických zásad byly zjištěny dílčí nedostatky (nebyla věnována patřičná pozornost správnému sezení žáků, docházelo k nedodržení délky vyučovací hodiny). Učitelky respektovaly osobní tempo žáků, relaxace nebo činnosti na uvolnění však nezařadily ani v jedné vyučovací hodině, čímž značně klesal zájem žáků o výuku. Závěrečné shrnutí učiva bylo zaznamenáno pouze jednou.

Úvodní motivační metody v pěti hodinách proběhly formou opakování slovní zásoby nebo soutěží, v ostatních případech byla úvodní motivace nevýrazná. Průběžná motivace se, až na tři výjimky, téměř neobjevila. V průběhu jedné hodiny bylo k motivaci žáků využíváno i mezipředmětových vztahů s českým jazykem. Třímová práce se neobjevila ani v jedné hodině.

Ve všech třídách panovala pozitivní přátelská atmosféra, kterou ale narušovaly drobné kázeňské problémy. Všechny hodiny, až na jednu výjimku, vedly učitelky v cizím jazyce. Konverzační činnosti žáků však nebyly zařazeny. Vyjadřování učitelek bylo jasné a srozumitelné, většinou i přiměřené věku a schopnostem žáků, ve všech hodinách byla užívána správná terminologie. Dvě vyučující občas používaly obecnou češtinu. Písemný projev žáků v sešitech a slovníčcích měl dobrou úroveň; na úpravu sešitů bylo dbáno, většina sešitů však zatím nebyla kontrolována a ve cvičeních zůstávaly chyby.

V hodinách nebyli žáci klasifikováni známkou, v jedné hodině byli hodnoceni razítkem, v jedné se objevilo sebehodnocení žáků. Ocenění pokroku se neobjevilo vůbec. Závěrečné zhodnocení hodiny bylo provedeno pouze ve dvou případech.

Průběh a výsledky vzdělávání v anglickém a německém jazyce byly hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v dějepise a občanské výchově

V průběhu inspekční činnosti byly navštíveny hodiny ve všech ročnících 2. stupně u obou vyučujících, tj. dvě hodiny občanské výchovy a dvě hodiny dějepisu. Vyučující měly zpracovány tematické plány, v dějepise však s nimi vyučující nepracovala. Plánování, zejména v 9. ročníku, mělo pouze formální charakter, neodráželo reálnou situaci ze závěru minulého školního roku. V průběhu inspekce bylo zjištěno opětovné neplnění osnov zvoleného vzdělávacího programu, kdy nebyla odučena část dějin 20. století, prostor nebyl

vytvořen ani pro závěrečné shrnutí a závěrečnou systematizaci učiva. Témata sledovaných hodin navazovala na témata předchozích hodin, žákům byla sdělena při zahájení výuky spolu s průběhem hodiny. V závěru dvou hodin se projevilo chybné plánování struktury vyučovacích jednotek, neboť jejich závěr či zadávání úkolů přesahovaly do přestávky.

Sledované hodiny probíhaly v kmenových učebnách, jedna v učebně fyziky, na niž navazuje učebna výpočetní techniky. Pozdní přechod žáků jiné třídy do této učebny narušil úvodní část hodiny stejně jako řešení kázeňských problémů, které pak vyučující neuměla využít k účinné motivaci žáků ve vztahu k probírané látce.

Ve všech učebnách absolutně chyběla motivující názorná nástěnná výzdoba, žáci pracovali pouze se sešitem, učebnicí a v jedné hodině s dějepisným atlasem. K názornosti byla využívána pouze tabule, na niž byly zapisovány poznámky, které žáci, zejména v dějepise, zbytečně opisovali. Didaktická ani výpočetní technika v žádné hodině využita nebyla.

Výuka byla organizována frontálně s dominantním postavením vyučujících, s využíváním řízeného rozhovoru. Výklad nové látky byl doplňován zápisem poznámek do sešitů, prací s učebnicí či s atlasem. V jedné hodině žáci mohli prezentovat své názory připravené v rámci domácího úkolu. Chybělo však jejich využití k diskusi, k vytváření postojů, k sebehodnocení. V žádné hodině nebyla pozorována individuální práce se žáky s poruchami učení ani kvantitativní diferenciací úkolů. Ve dvou hodinách byly využity mezipředmětové vztahy a zpětné ověřování porozumění učivu. Pouze v jedné hodině se objevil náznak relaxace, v ostatních hodinách chyběla.

Hodiny postrádaly výraznou úvodní motivaci, průběžně byly žáci motivováni pochvalou a dílčím hodnocením. Chybělo využívání zkušeností žáků, propojení poznatků s praktickým uplatněním apod.

Žáci s vyučujícími většinou spolupracovali, menší část hodin byla poznamenána kázeňskými problémy. Cílené rozvíjení komunikativních dovedností žáků či vytváření prostoru k diskusi, argumentaci apod. v hodinách zaznamenáno nebylo.

Hodnocení známkou bylo využito v jedné hodině při ústním zkoušení, které však nebylo ze strany vyučující dostatečně připraveno a promyšleno. Při kontrole žákovských písemných projevů byla zjištěna jejich nedostatečná kontrola, takže v některých z nich zůstávaly neopravené gramatické chyby. Ocenění pokroku či sebehodnocení využity nebyly.

Průběh a výsledky vzdělávání v dějepise a občanské výchově byly ještě hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů prvouka, přírodověda, přírodopis, fyzika

Hospitováno bylo v devíti hodinách u sedmi z devíti učitelek, které na výuce uvedeného bloku předmětů participují. Pět navštívených vyučovacích jednotek (1x přírodověda, 1x přírodopis, 3x fyzika) vedly tři kvalifikované učitelky, v každé ze čtyř dalších vyučovaly pouze středoškolsky vzdělané pedagožky. Tento nedostatek kvalitu výuky výraznějším způsobem negativně neovlivnil. Naopak – všechny čtyři hodiny byly ve většině sledovaných ukazatelů hodnoceny lépe než čtyři z pěti výše zmíněných hodin.

Provedenou namátkovou kontrolou zpracovaných časově-tematických plánů učiva byl zjištěn jejich soulad s učebními osnovami (mj. i zařazením kurzu *Výchova ke zdraví* do učiva přírodovědy). Učitelky dodržovaly návaznost u předkládaného učiva. Výrazné rozdíly mezi nimi vynikly v bezprostřední přípravě na výuku, od zřetelného vytčení vzdělávacích cílů, přes jejich průběžnou a promyšlenou konkretizaci až po dodržení zásady názornosti zabezpečením

aktivní materiální podpory. Závažnými nedostatky v této oblasti se vyznačovaly všechny tři navštívené hodiny fyziky.

Upravenější a výrazně podnětější prostředí k výuce představovaly učebny 1. stupně. Třídy vyšších ročníků, s nezřídka holými stěnami, bez trvalé expozice tematicky zaměřených nástěnných, trojrozměrných a jiných pomůcek, navíc převážně vybavené opotřebovaným školním nábytkem, zájem žáků o předmět nevzbuzovaly. Na obou stupních pak, až na jedinou výjimku, zcela absentovala didaktická technika. Učebnici či pracovní sešit využili žáci v pěti hodinách. Alespoň některou z tradičních pomůcek (nástěnný obraz, atlasový soubor rostlin, model, nakopírovaný materiál aj.) zařadily učitelky ve třech případech. Efektivní práci s encyklopedickou literaturou předvedli žáci v hodině přírodovědy. Výuka fyziky ve sledovaných hodinách probíhala bez jakékoliv materiální podpory.

Rozdílná úroveň v aktuální přípravě vyučujících na výuku se promítla i do její organizace. Pouze tři vyučovací jednotky se vyznačovaly vhodným časovým rozvržením, promyšleností a provázaností jednotlivých činností včetně jejich účelného prostřídání. Zařazovány byly skupinové i individuální formy práce s výraznou aktivizací žáků (zjišťování, vyhledávání, porovnávání). Učitelky zde poskytovaly žákům dostatečný prostor k procvičení učiva a ve dvou případech dbaly i na dodržování psychohygieny výuky vkládáním relaxačních chvil (využití koberce apod.). V ostatních hodinách byly registrovány méně či více závažné a opakující se nedostatky. Výhradně frontálním způsobem vedená výuka, ve fyzice navíc zcela abstraktně na úrovni pouhých představ, byla stereotypní.

Až na výjimku se učitelky snažily motivovat žáky sdělením náplně práce. Průvodními jevy zvolené soutěže „lovců bodů“ na úvod hodin fyziky byly nedostatečná připravenost, improvizace, mizivá efektivita a časová prodleva. Učitelky, které velmi dobře zvládly organizaci hodiny, bez problémů udržovaly zájem žáků o předmět i v průběhu výuky adresnými pochvalami, pozitivním hodnocením, využitím jejich zkušeností či aktualizací učiva. Stereotypní výuka v ostatních hodinách již sama o sobě působila na žáky demotivačně. Obecným nedostatkem bylo sporadické využití mezipředmětových vazeb, problémových otázek, práce s chybou nebo soutěživých a hravých prvků výuky.

Partnerský vztah na bázi učitel – žák, vzájemné respektování a vstřícnost i důslednost v dodržování dohodnutých pravidel byly registrovány v již výše uvedených třech hodinách. Žáci dostávali dostatečný prostor k vyjádření názoru, k dotazům, jejich projev byl většinou souvislý. Učitelky dbaly na správnou výslovnost žáků, samy se snažily vyjadřovat výhradně spisovně. V ostatních hodinách se vyskytly menší či větší projevy nekázně žáků, nezřídka ovšem plynoucí z jejich nezájmu o učivo z důvodu nedostatečného motivování nebo přílišné dominance učitelek. Opakovaně byla zaznamenána hovorová mluva včetně použití vulgarismů u vyučující fyziky.

Ve dvou případech učitelky ověřovaly vědomosti žáků a jejich výkon hodnotily klasifikačním stupněm. Průběžné pozitivní ohodnocování výkonu žáků využily tři učitelky. Některé činnosti žáků zůstaly nevyhodnoceny. Pouze tři učitelky provedly závěrečné zhodnocení práce žáků, dvě z nich poskytly prostor též k sebehodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání byly ve fyzice hodnoceny pouze jako uspokojivé, v prvouce, přírodovědě a přírodopise jako dobré, celkově ve sledované skupině předmětů jako dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola ve školním roce 2003/2004 využila ke zjišťování výsledků vzdělávání v 9. ročníku komerční evaluační nástroje. Testy byly zadávány z obecných studijních předpokladů, českého jazyka a matematiky, v níž žáci dosáhli velmi dobrých výsledků. Skutečnosti zjištěné těmito testy však nebyly využity ve vztahu ke konkrétní práci jednotlivých vyučujících.

Vedení školy si jedenkrát ročně zjišťuje výsledky vzdělávání zadáváním vlastních prověrek. Ve školním roce 2003/2004 byly zadávány z českého jazyka a matematiky ve 3. - 6. ročníku. Výsledky písemných prací byly podrobně analyzovány a statisticky zpracovány ředitelkou školy, která je následně projednala s vyučujícími. S výsledky těchto prací byli také seznámeni žáci.

Ve školním roce 2002/2003 byl dle ústního vyjádření zástupkyně ředitelky školy zadán srovnávací test znalostí z učiva o České republice v 5. a 9. ročníku. Testy a analýza jejich výsledků nebyla v době inspekce k dispozici.

Další srovnání s žáky jiných škol, částečný přehled o úrovni vzdělávání a tedy zpětnou vazbu získává škola z účasti a umístění žáků při olympiádách v rámci okresu (5. místo v dějepisné olympiádě) i regionu (4. místo v lehké atletice).

Celkově byl průběh vzdělávání a výchovy hodnocen jako dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Zřizovací listina Základní školy Byšice, okres Mělník, vydaná zřizovatelem, Obcí Byšice, 30. září 2002 není v souladu s Rozhodnutím o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydaným MŠMT ČR pod č.j. 31 287/03-21 dne 26. 1. 2004, neboť uvádí pouze jednu součást.

Výroční zpráva Základní školy Byšice, okres Mělník, za školní rok 2003/2004 neobsahuje povinný údaj o učebním plánu školy. Tato výroční zpráva byla projednána na pedagogické radě dne 22. 6. 2004.

Škola zajistila poskytování informací v souladu s ustanovením § 5 odst. 1 zákona č. 106/1999Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Rada školy zřízena nebyla.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení Základní školy Byšice, okres Mělník, č.j. 31 287/03-21, s účinností od 1. 9. 2004, ze dne 26. 1. 2004*
2. *Zřizovací listina Základní školy Byšice, okres Mělník, ze dne 30. 09. 2002*
3. *Jmenování do funkce statutárního orgánu Základní školy Byšice, okres Mělník, ze dne 02. 12. 2002*
4. *Jmenování do funkce statutární zástupkyně ředitelky Základní školy Byšice, okres Mělník, ze dne 31. 12. 2002*

5. *Statut organizace Základní škola Byšice*, ze dne 11. 12. 2002
6. Povinnosti statutárního zástupce ředitelky ZŠ Byšice, ze dne 31. 12. 2002
7. *Organizační řád základní školy s právní subjektivitou*, ze dne 1. 1. 2003
8. Žádost o přiznání právní subjektivity pro Základní školu Byšice, Komenského ulice č. 200, ze dne 27. 8. 2002
9. *Učební plán ZŠ Byšice, okres Mělník*, včetně plánu pedagogických rad, ve školním roce 2003/2004, bez uvedení data a čj.
10. Rozvrh hodin podle tříd ze školního roku 2004/2005, bez uvedení data a čj.
11. Rozvrh hodin vyučujících pro školní rok 2004/2005, bez uvedení data a čj.
12. *Časový rozvrh hodin a přestávek ZŠ Byšice*, bez uvedení data a čj.
13. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2003/2004
14. Katalogové listy žáků školy ve školním roce 2003/2004 a 2004/2005
15. Třídní výkazy všech tříd ze školního roku 2004/2005
16. Oznámení o udělení výchovných opatření z druhého pololetí školního roku 2003/2004
17. Třídní knihy všech tříd ze školního roku 2004/2005
18. Třídní knihy všech tříd ze školního roku 2003/2004
19. Třídní knihy 6. ročníku ve školním roce 2000/2001
20. Třídní knihy 7. ročníku ve školním roce 2001/2002
21. Třídní knihy 8. ročníku ve školním roce 2002/2003
22. *Výroční zpráva Základní školy Byšice, okres Mělník, za školní rok 2003/2004*
23. *Vnitřní řád školy* ze dne 25. srpna 2004, bez uvedení čj.
24. Pověření funkcí výchovného poradce (včetně náplně práce), ze dne 25. 8. 2004, podpis ředitelky a výchovné poradkyně bez uvedení data a čj.
25. *Plán výchovného poradenství* - školní rok 2004/2005, podpis výchovné poradkyně
26. Seznam integrovaných žáků ZŠ Byšice ve školním roce 2004/2005
27. Individuální vzdělávací plány žáků se specifickou poruchou učení a se záznamem k integraci – školní rok 2003/2004
28. *Koncepce rozvoje ZŠ Byšice*, ze dne 5. 5. 1997
29. Měsíční plány z roku 2004
30. Tematické plány sledovaných předmětů
31. *Povinnosti učitelů*, bez uvedení data a čj.
32. *Příplatek TU*, bez uvedení data a čj.
33. *Základní škola Byšice, okres Mělník, Komenského 200, Pokyny ředitelky školy ke konání školních výletů*, bez uvedení data a čj.
34. Plány výletů ze dne 17. května 2004 a 4. 6. 2004
35. Hospitační záznamy ředitelky školy k datu inspekce
36. Hospitační záznamy zástupkyně ředitelky školy k datu inspekce
37. Vzorek žákovských sešitů
38. Vzorek žákovských knížek
39. Inventurní seznamy pomůcek ke sledovaným předmětům
40. Inspekční zpráva oc3cu112 z roku 2000

ZÁVĚR

Základní škola se dlouhodobě potýká s problémy v personální oblasti. 64,7% týdenní výuky je v letošním školním roce zajišťováno vyučujícími se středoškolským vzděláním bez odborné a pedagogické způsobilosti, další výuka je zajišťována vyučujícími v důchodovém věku. Vedení školy nemá zpracovanou dlouhodobou strategii personálního rozvoje školy, další vzdělávání pedagogických pracovníků je založeno pouze na jejich zájmu a dobrovolnosti. Kontrola plnění učebních osnov, využívání materiálních zdrojů školy ve výuce a naplňování pokynů MŠMT ČR vedením školy a jím přijímaná opatření nejsou dostatečně účinná. Personální podmínky vzdělávání ke dni inspekce umožňovaly realizovat zvolený vzdělávací program pouze částečně, byly hodnoceny pouze jako vyhovující.

Materiálně-technické podmínky školy jsou průměrné. Chyběly moderní učební pomůcky, většina školního nábytku již byla opotřebovaná. Školní třídy využívané pro výuku postrádaly didakticky podnětnou výzdobu, nedostatky byly i v možnostech využívání odborných příruček a publikací, názorných pomůcek, didaktické a výpočetní techniky. Materiálně-technické podmínky vzdělávání ke dni inspekce umožňovaly realizovat zvolený vzdělávací program pouze v omezené míře, byly hodnoceny jako dobré.

Organizace výuky ve škole byla poznamenána problémy s dopravní obsluhností obce. Plánování a příprava sledované výuky neprobíhala vždy v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Vyučující, zejména na 2. stupni ZŠ, preferovaly frontální metody práce, nevyužívaly individuální přístup k žákům, výrazně chybělo činnostní učení, často byla také opomíjena názornost a týmová spolupráce.

V minulém školním roce řada mimoškolních aktivit vhodně doplňovala výuku, škola také využila evaluační nástroje pro zjišťování výsledků vzdělávání.

Celkové klima školy však bylo negativně ovlivňováno problémy v oblastech personálního a materiálního zabezpečení výuky.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech byly celkově hodnoceny jako dobré (průměrné).

Od poslední inspekce nedošlo v žádné oblasti k výrazné změně. Opakovaně došlo k porušení učebních osnov v předmětu dějepis, přetrvává pouze vyhovující hodnocení úrovně výuky fyziky.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Scherlingová	V. Scherlingová v.r.
Členové týmu	Mgr. Jaroslava Boudová	J. Boudová v.r.
	Ing. Jaroslav Kindl	J. Kindl v.r.

V Praze dne 8. října 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 15. 10. 2004

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Květoslava Kuncová	K. Kuncová v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Mgr. Věra Scherlingová, Učňovská 1/100, 190 00 Praha 9. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	5. 11. 2004	c5-2040/04-5222
Zřizovatel	5. 11. 2004	c5-2041/04-5222
Rada školy	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.